

STOP DE TAAAL!

ONDERZOEKER IN DE KLAS
MARTEN VAN DER MEULEN
RADBOD UNIVERSITEIT NIJMEGEN

WAT GAAN WE DOEN VANDAAG?

- ▶ Wie ben ik?
  - ▶ Quiz over het Nederlands
    - ▶ Hoe verspreidt taal zich?
      - ▶ Hoe doe je onderzoek?
        - ▶ Hoe doe je onderzoek naar taal?
          - ▶ zelf onderzoek doen!

WIE BEN IK?

- ▶ Marten (32 jaar oud)
- ▶ onderzoeker en schrijver
- ▶ Houdt van lezen, katten, voetbal en klarinetspelen

QUIZ OVER HET NEDERLANDS

- ▶ hoeveel jaar oud is het Nederlands?

500

1500

QUIZ OVER HET NEDERLANDS

- ▶ hoeveel jaar oud is het Nederlands?

500

1500

QUIZ OVER HET NEDERLANDS

- ▶ Is het Nederlands veranderd in die tijd?

Ja

Nee

QUIZ OVER HET NEDERLANDS

- ▶ Is het Nederlands veranderd in die tijd?

Ja

Nee

QUIZ OVER HET NEDERLANDS

- ▶ Wat is er veranderd?

Spelling

Uitspraak

QUIZ OVER HET NEDERLANDS

- ▶ Wat is er veranderd?

Spelling

Uitspraak

QUIZ OVER HET NEDERLANDS

- ▶ Wat is er veranderd?

Woorden

Grammatica

QUIZ OVER HET NEDERLANDS

- ▶ Wat is er veranderd?

Woorden

Grammatica

QUIZ OVER HET NEDERLANDS

- ▶ Is het echt veranderd? Kijk maar!
- ▶ ±1270
- ▶ Vraye historie ende al waer
Maghic u tellen, hoerter naer.
Het was op ene avontstonde
Dat Carel slapen begonde
Tingelhem opten Rijn.
Dlant was algader sijn

QUIZ OVER HET NEDERLANDS

- ▶ Is het echt veranderd? Kijk maar!
- ▶ 1621
- ▶ "Een tael vol van haer selfs, vol sins, vol soetigheden,
Vol van vernuft, van geest, van kracht, van stercke leden:
Die met d'Hebreeusche tael end haer geslacht, verwint,
In aert, tijt, kortigheyt, al d'ander, die men vint.

QUIZ OVER HET NEDERLANDS

- ▶ Is het echt veranderd? Kijk maar!
- ▶ 1889
- ▶ Men verdrong zich in de, tot kleedkamer ingerichte, eetzaal. Voor een psyché stond Frédérique Van Erlevoort, met los hangende haren, zeer bleek onder een dunne laag poudre de riz, de wenkbrauwen als door een enkele penseelstreek zwarter getint.

QUIZ OVER HET NEDERLANDS

- ▶ Is het echt veranderd? Luister maar!
- ▶ Radio: <http://www.beeldengeluid.nl/sport-en-radio>

QUIZ OVER HET NEDERLANDS

- ▶ Maar hoe is het veranderd?

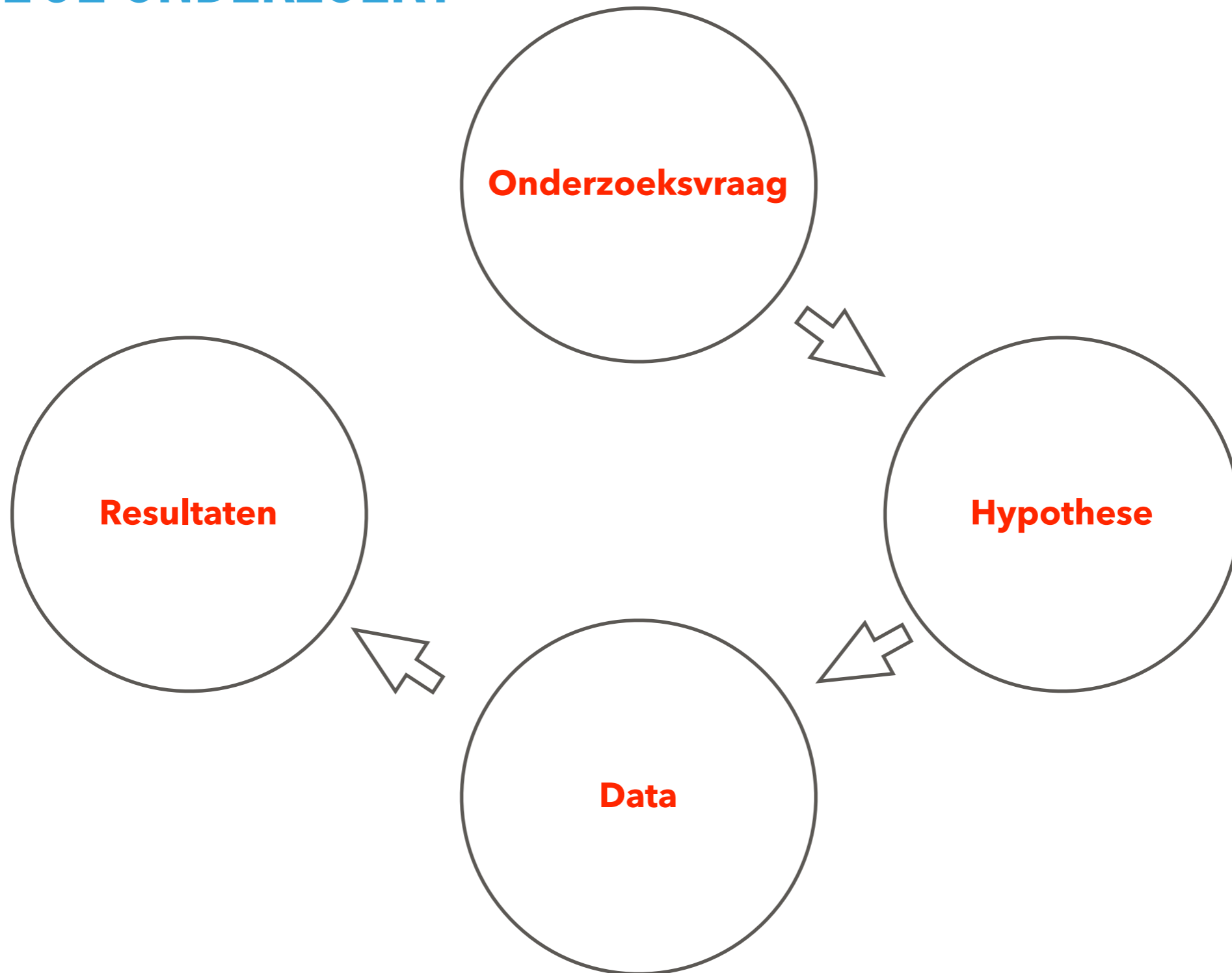

- ▶ Daar gaat mijn onderzoek over
- ▶ Hoe doe je onderzoek?

HOE DOE JE ONDERZOEK?

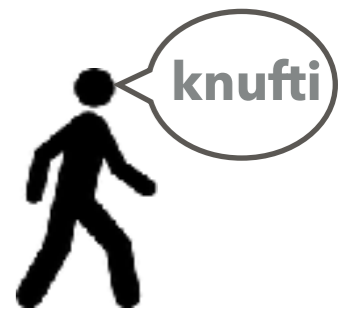

VERSPREIDING VAN TAAL

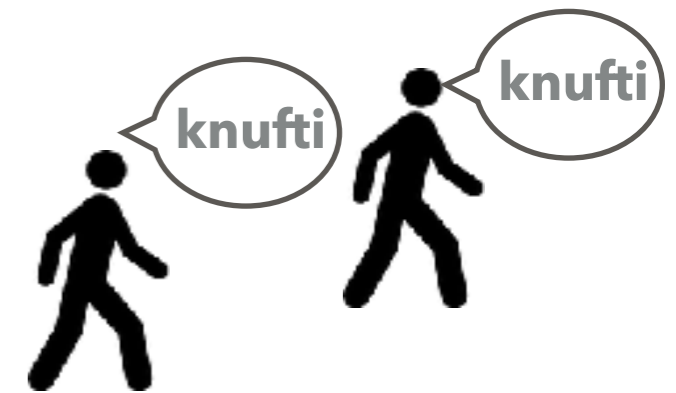

VERSPREIDING VAN TAAL

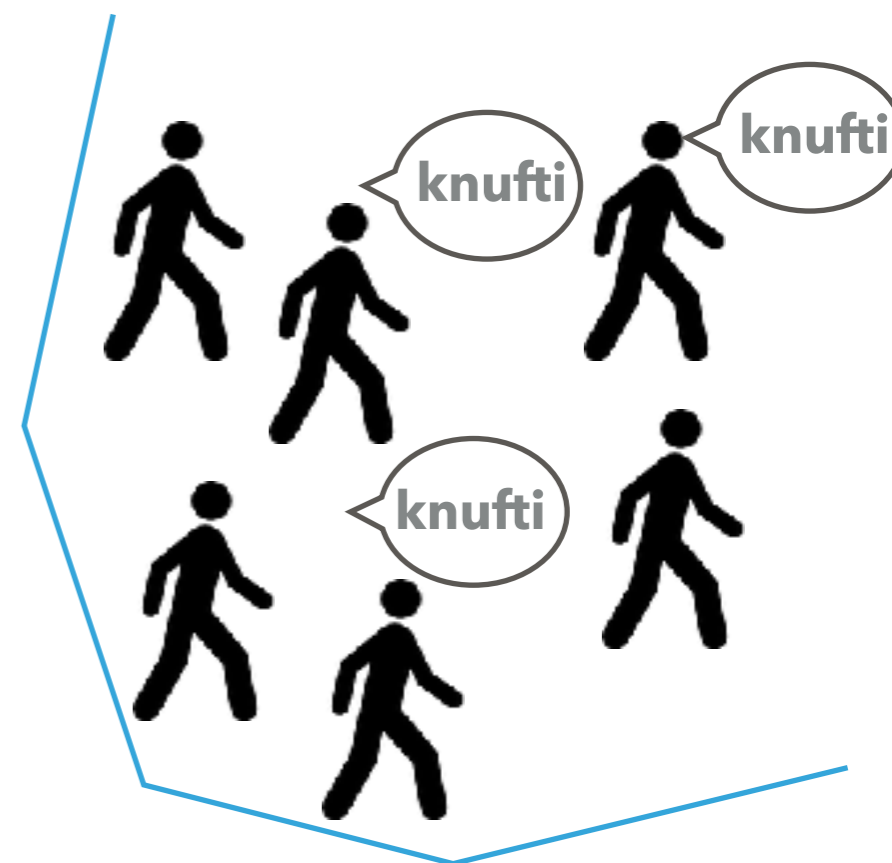

VERSPREIDING VAN TAAL

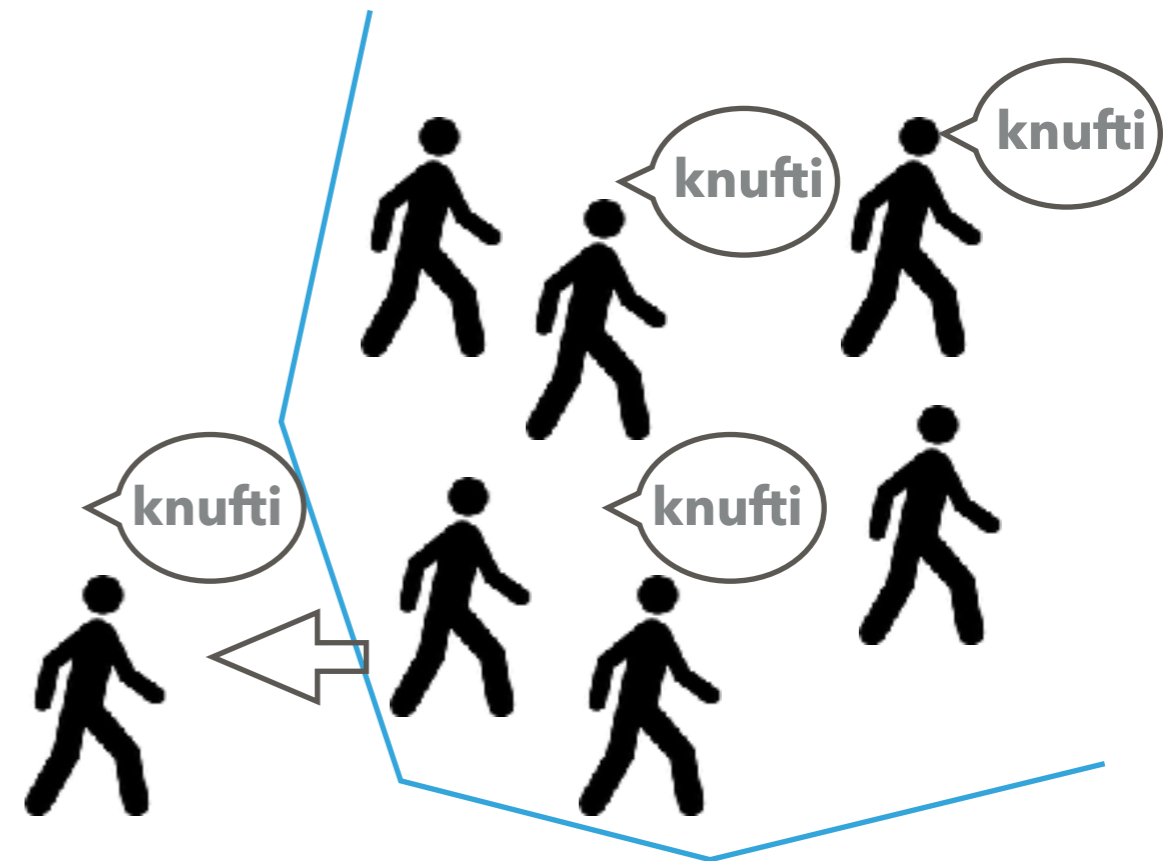

VERSPREIDING VAN TAAL

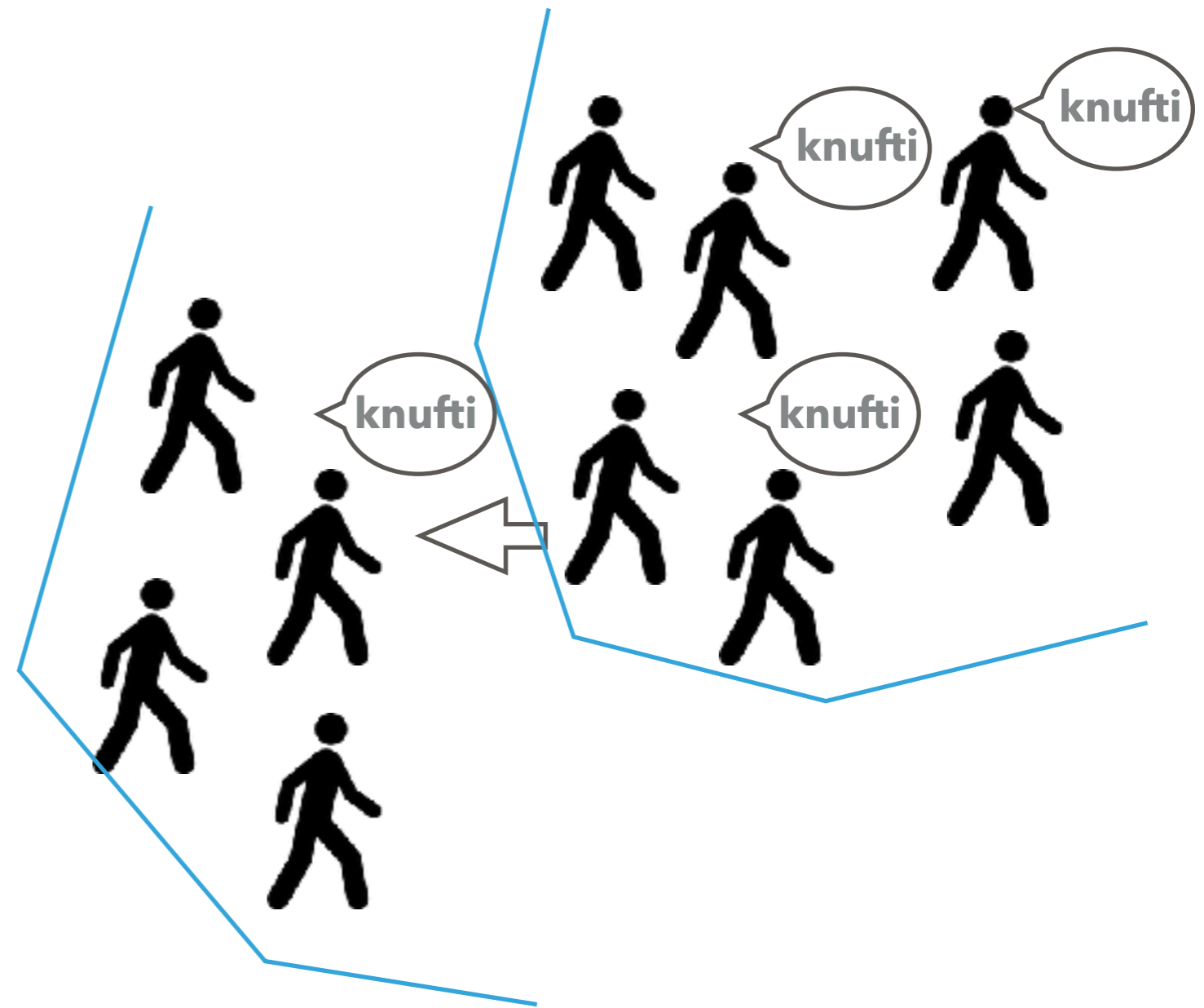

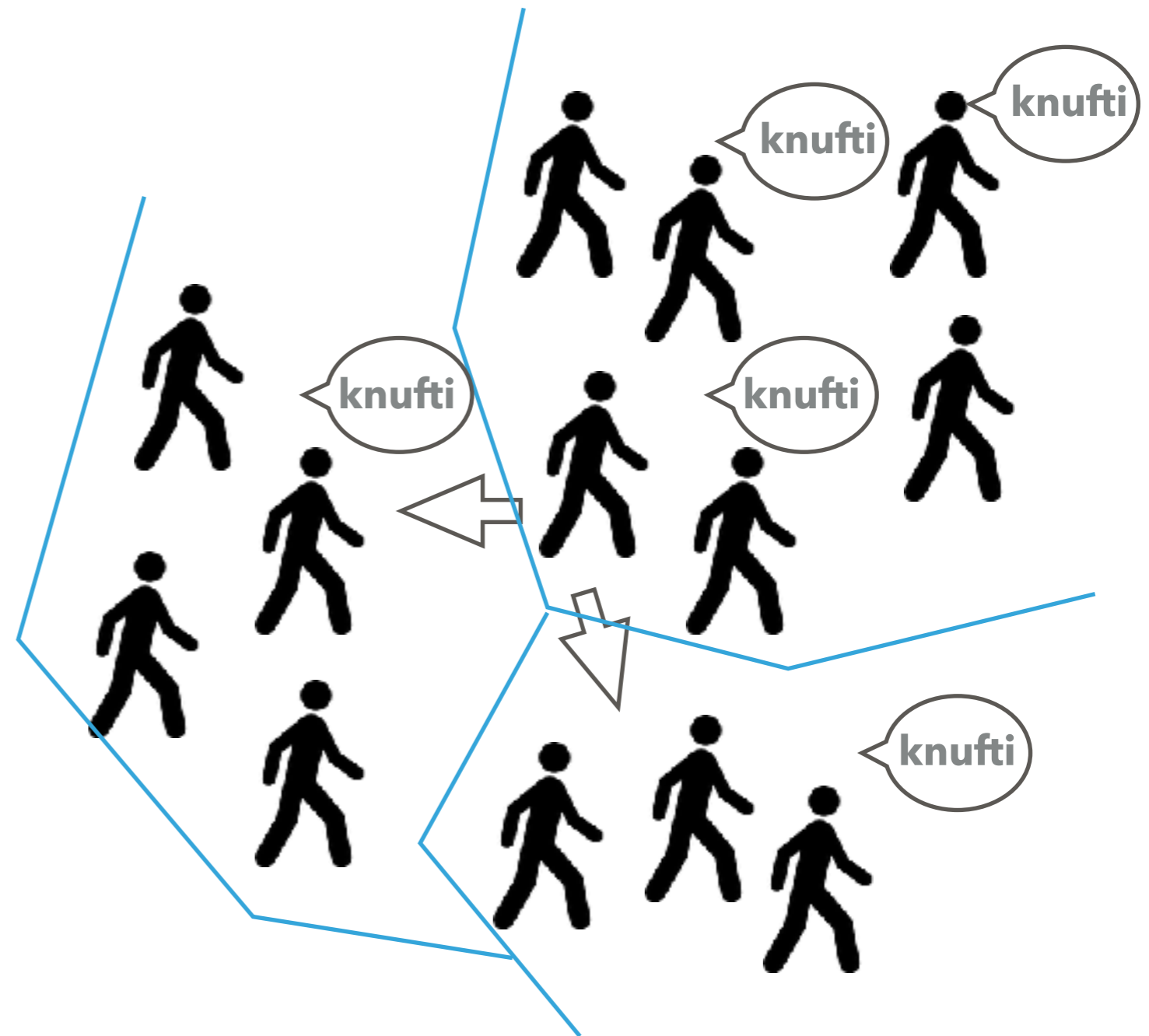
VERSPREIDING VAN TAAL

VERSPREIDING VAN TAAL

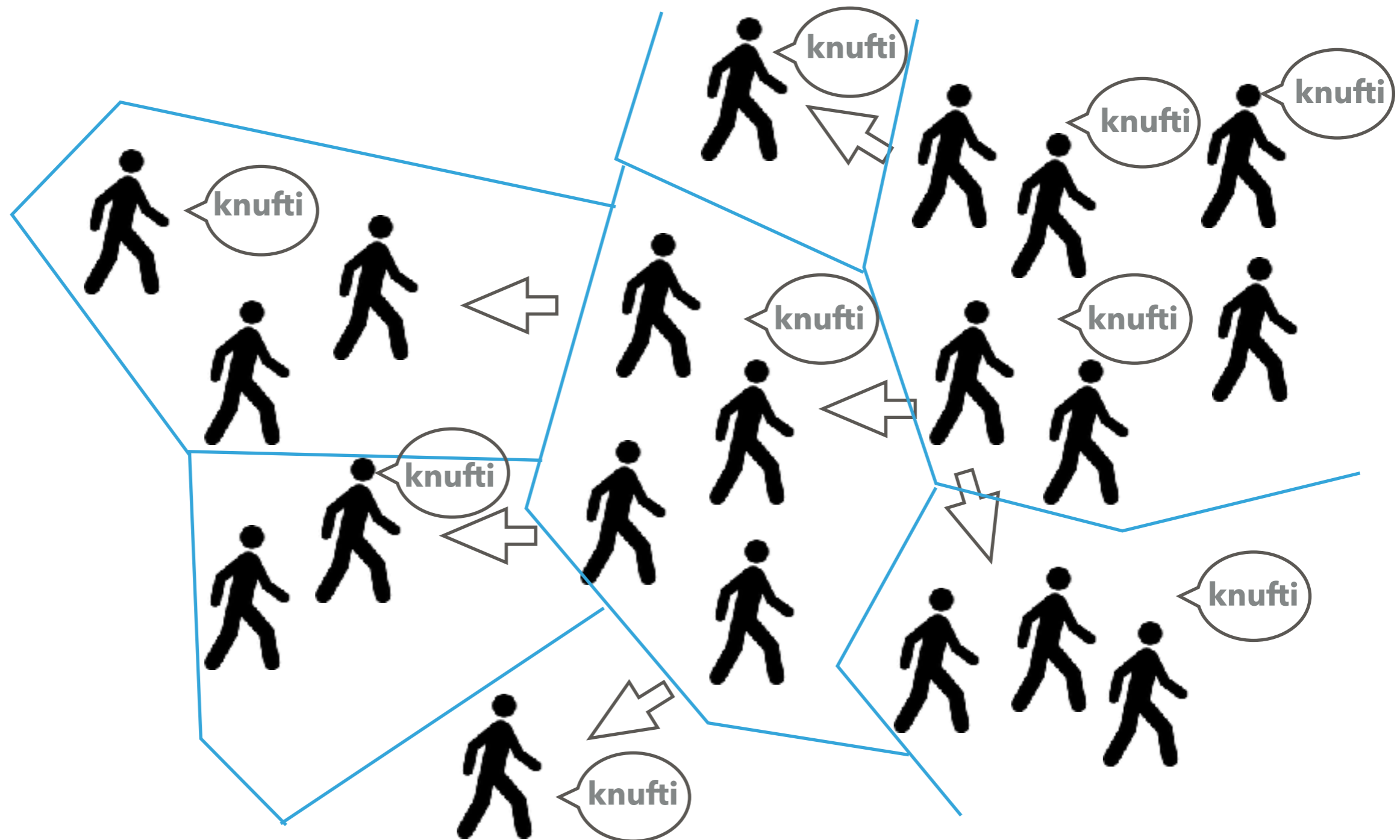
VERSPREIDING VAN TAAL

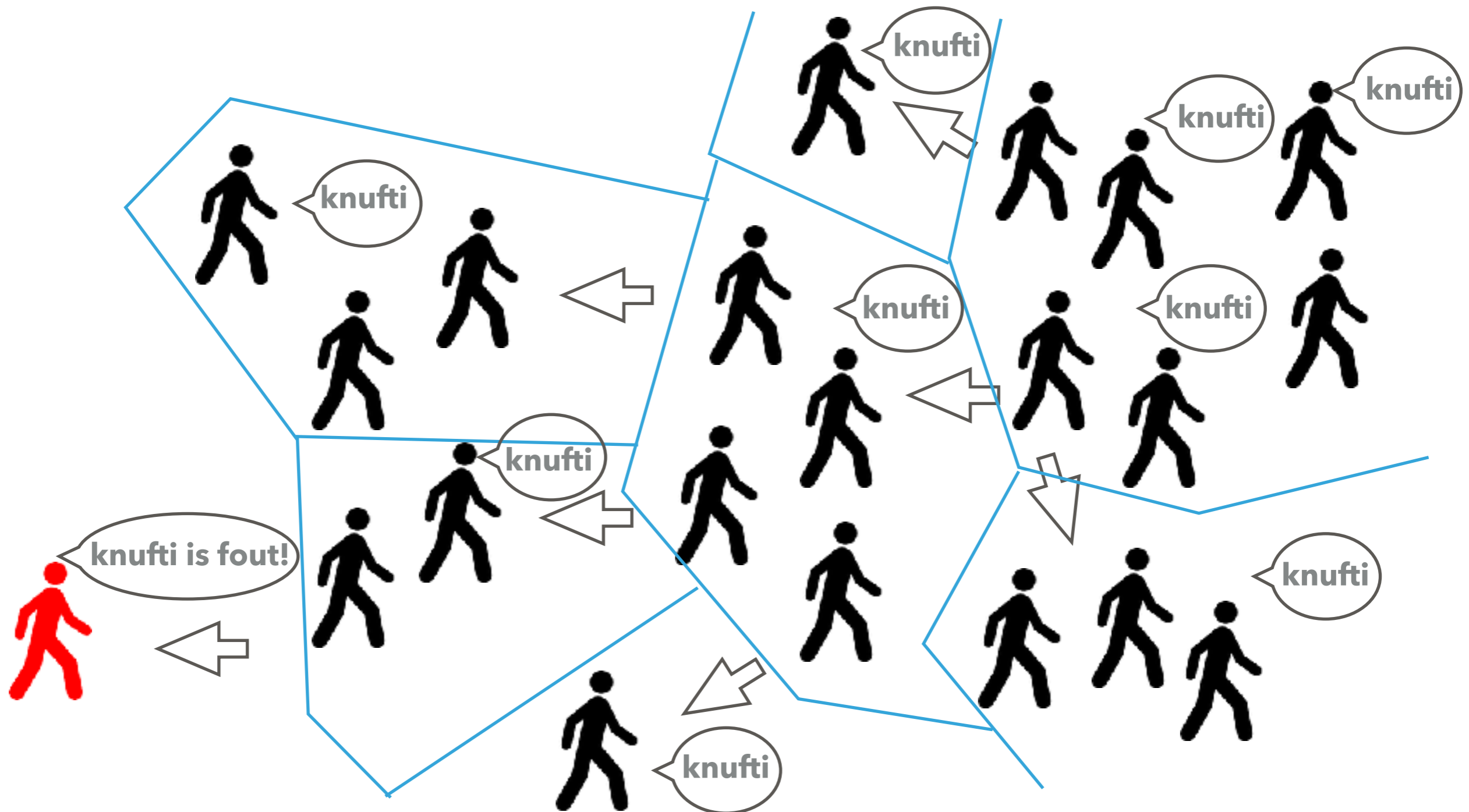

VERSPREIDING VAN TAAL

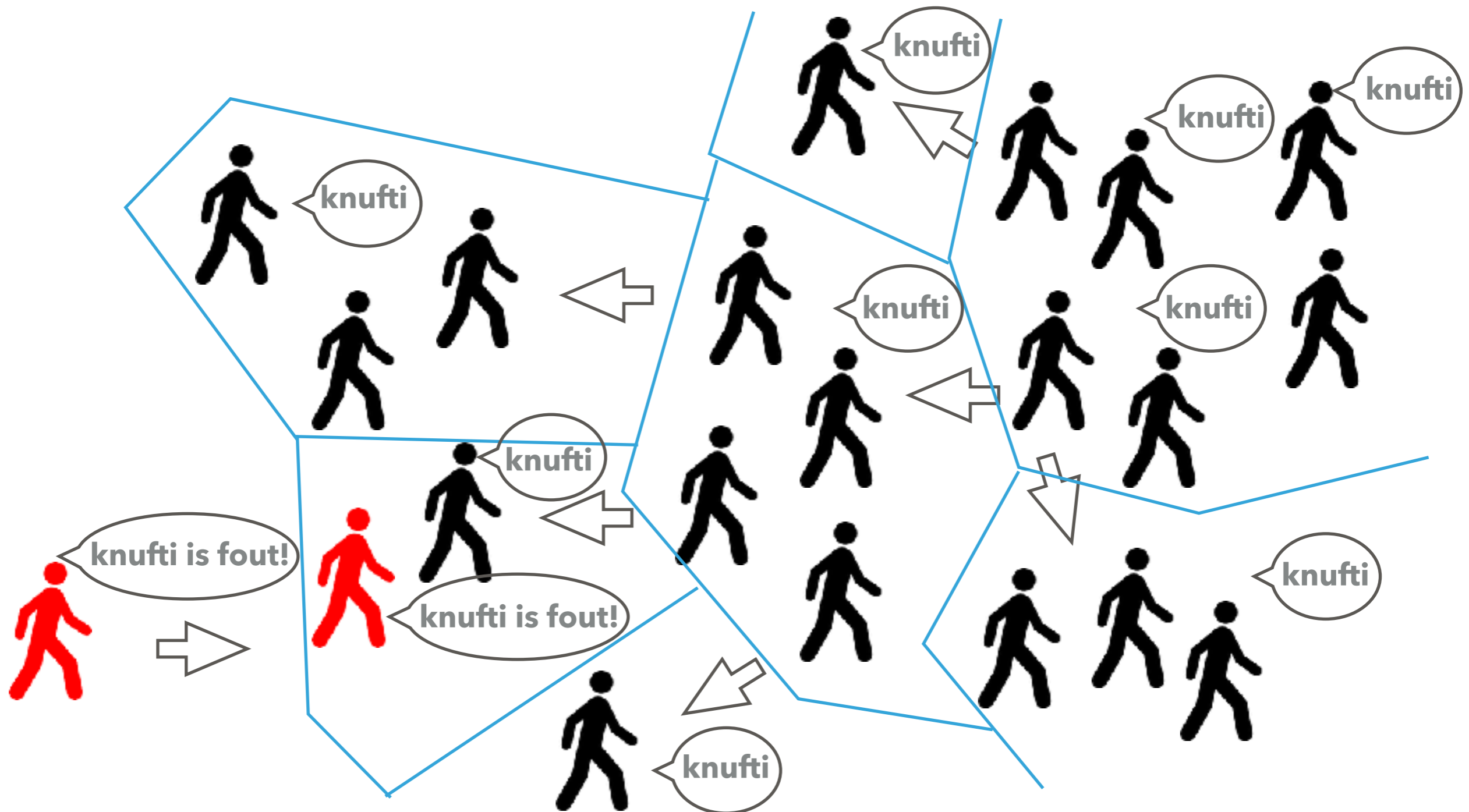
opdracht: je eigen netwerk

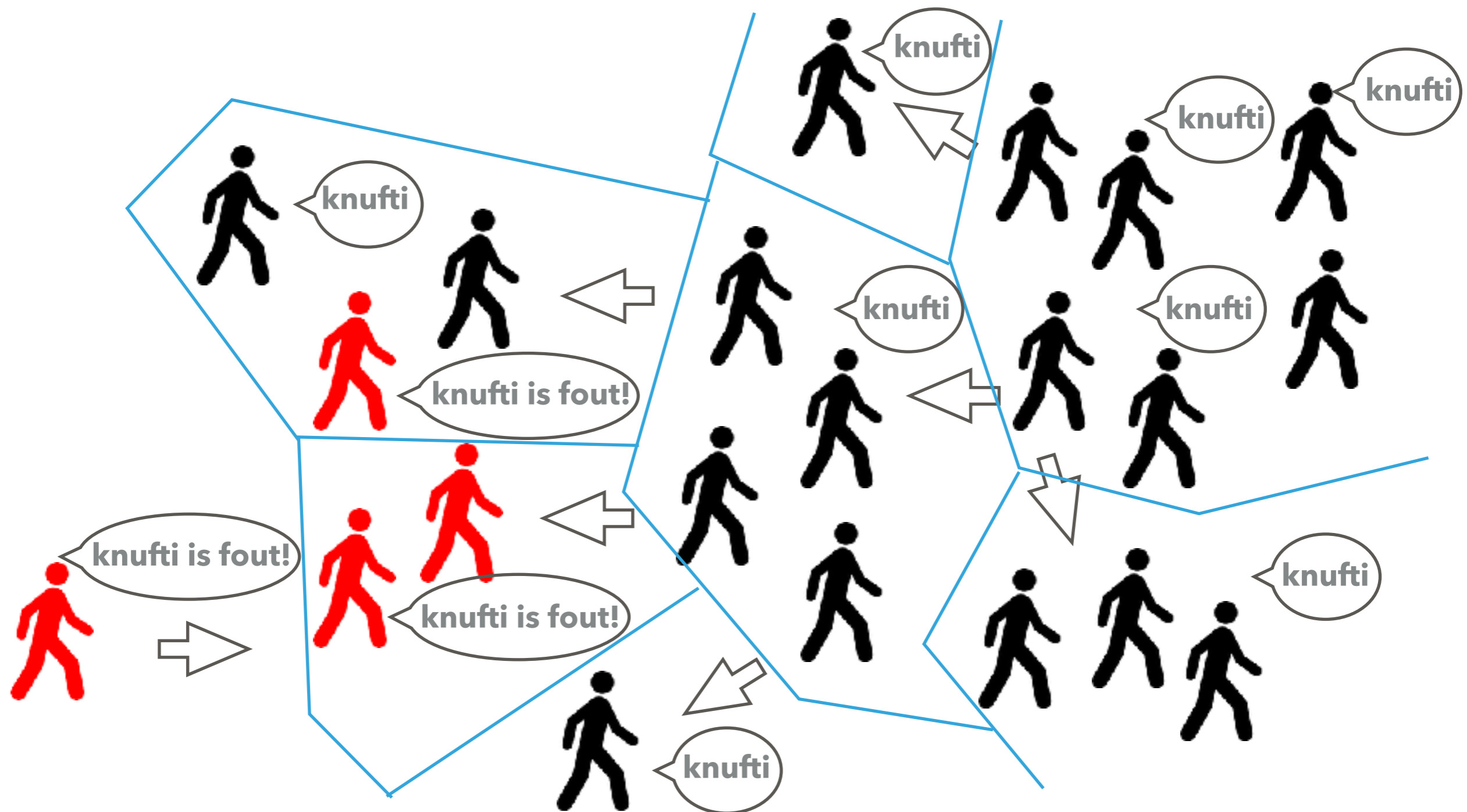
VERSPREIDING VAN TAAL

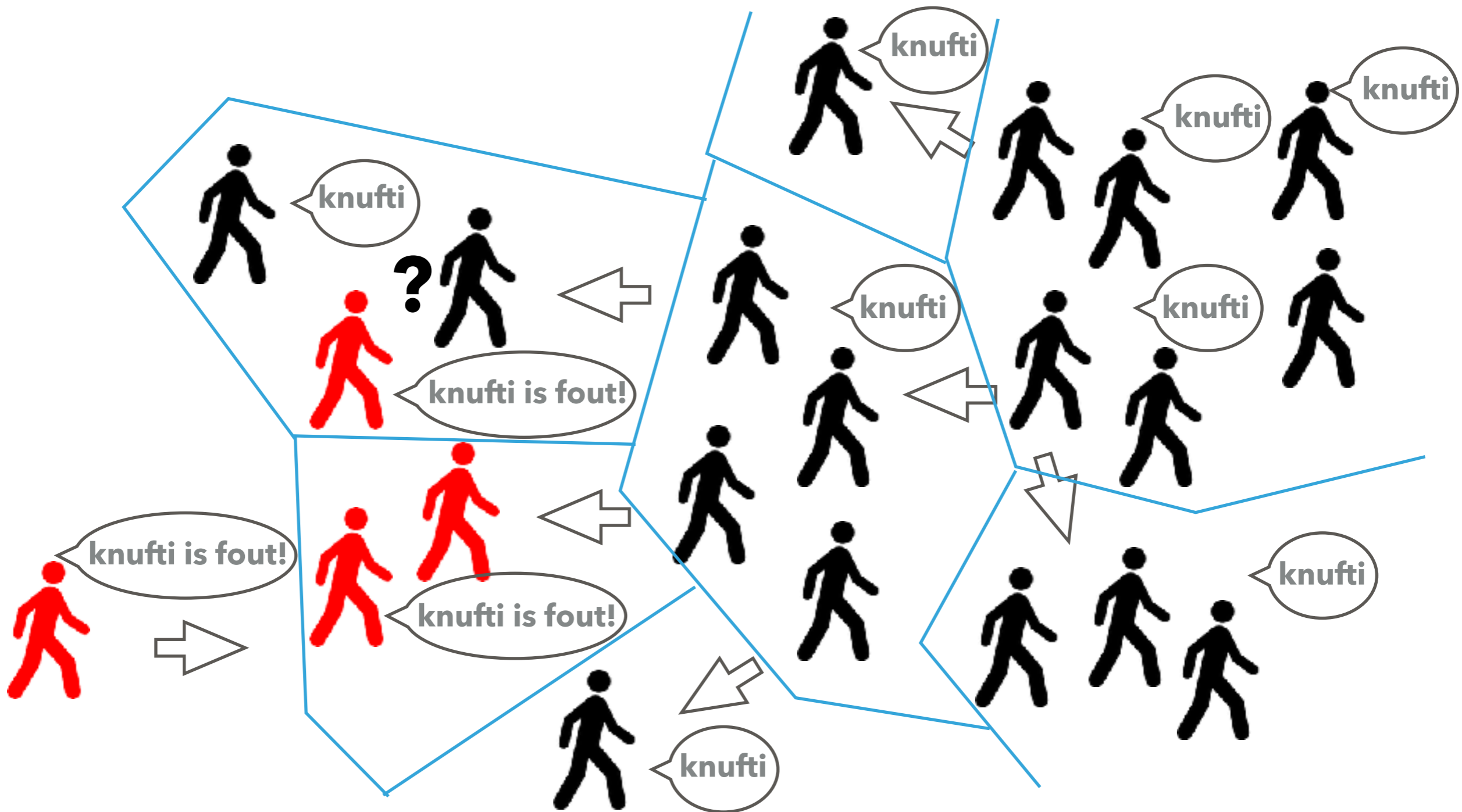
VERSPREIDING VAN TAAL

VERSPREIDING VAN TAAL

VERSPREIDING VAN TAAL

VERSPREIDING VAN TAAL

Onderzoeksvraag

- ▶ Dit bestudeer ik: hoe werkt de verspreiding van het afkeuren van taal?
- ▶ Passen de zwarte poppetjes zich aan? Hoe snel?
- ▶ Waarom passen zwarte poppetjes zich wel of niet aan?
- ▶ Houden rode poppetjes ook hun mond uiteindelijk?
- ▶ Rode poppetjes = taaladviesboeken

VERSPREIDING VAN TAAL

Hypothese

- ▶ Veel factoren bepalen verspreiding van afkeuring:
  - ▶ Bewustzijn
    - ▶ let op je ademhaling!
  - ▶ Verspreiding
  - ▶ Status van de spreker
  - ▶ Frequentie

HOE DOE JE ONDERZOEK NAAR TAAL?

- ▶ Gesproken of geschreven taal?
- ▶ Eén periode of meerdere perioden?
- ▶ Eén tekst of meerdere teksten?

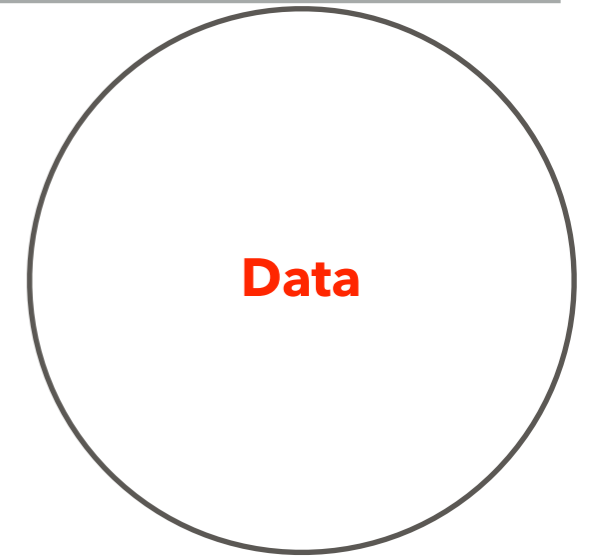
Data

HOE DOE JE ONDERZOEK NAAR TAAL?

- ▶ ~~Gesproken of~~ **geschreven taal?**
- ▶ ~~Een periode of~~ **meerdere perioden?**
- ▶ ~~Een tekst of~~ **meerdere teksten?**

HOE DOE JE ONDERZOEK NAAR TAAL?

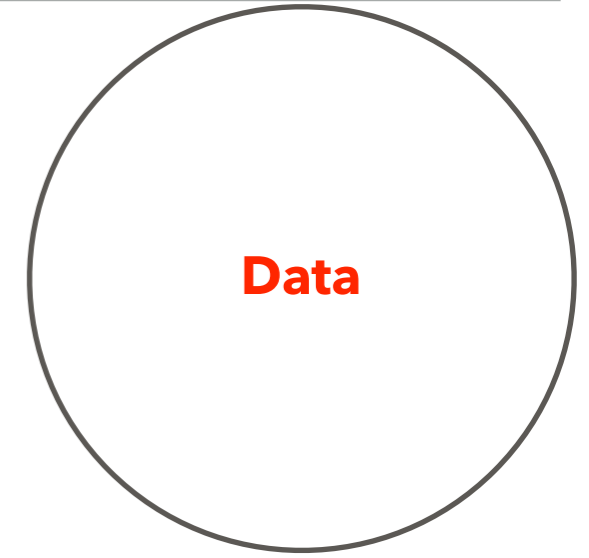

Data

- ▶ Verzameling teksten heet een **corpus**
- ▶ Corpus Gesproken Nederlands
- ▶ Nederlands Corpus Taaladvies (rode poppetjes corpus)
- ▶ Roodkapje Corpus

HOE DOE JE ONDERZOEK NAAR TAAL?

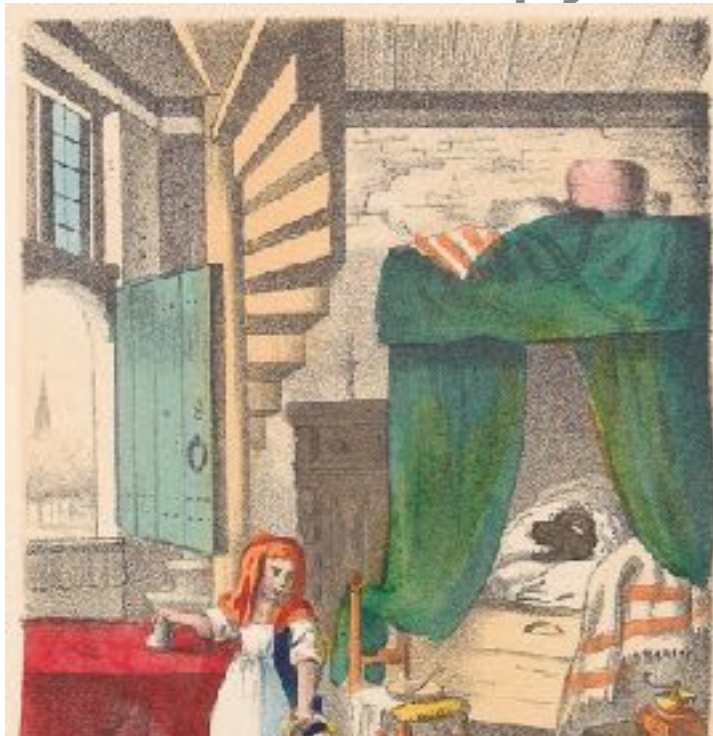

- ▶ Roodkapje Corpus
  - ▶ 427 versies
  - ▶ 1781-2015
  - ▶ Allerlei soorten: prentenboeken, verhalen, kleurplaten, toneelstukken

HOE DOE JE ONDERZOEK NAAR TAAL?

► Roodkapje Corpus

Data

HOE DOE JE ONDERZOEK NAAR TAAL?

Data

- ▶ Roodkapje Corpus
  - ▶ Gaan wij gebruiken voor onderzoek!
  - ▶ Niet de echte boeken, die zijn in de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag
  - ▶ wel digitale versies
  - ▶ Als je het leuk vindt kun je hier meer versies lezen:
<http://www.karsdorp.io/rrh-browser/>
  - ▶ en hier meer plaatjes zien:
<https://www.kb.nl/themas/kinderboeken-en-strips/sprookjes-in-de-kb/roodkapje>

ZELF ONDERZOEK DOEN!

- ▶ We nemen twee teksten, een uit 1910 en een uit 1960
- ▶ We nemen één rood poppetje uit 1940
- ▶ Wat is er veranderd?
- ▶ Klopt dat met het taaladvies?
- ▶ Klas in groepjes: iedereen een stukje!

ZELF ONDERZOEK DOEN!

ZELF ONDERZOEK DOEN!

- ▶ Zelf een presentatie maken!
Hoe verspreidt een woord zich?
Hoe kun je taalonderzoek doen?
Hoe kan Roodkapje je helpen bij taalonderzoek?